

MINERALENMANAGEMENT OP PLUIMVEEBEDRIJVEN

ing. W. Hoeve
DLV Pluimveehouderij Team Noord

Met ingang van 1 januari 1995 wordt er 30 % op het niet-grondgebonden fosfaat- **produktierecht** gekort. Pluimveehouders die droge mest exporteren of de mest via een **mestverwerker** afzetten worden van deze korting vrijgesteld. Deze zogenaamde 'nul-optie' zal ongetwijfeld veel pluimveehouders de oplossing bieden om inkrimping van de veestapel te voorkomen.

Bij een groot aantal pluimveehouders is dan ook het idee ontstaan dat het voor hen zo'n vaart niet zal lopen. Maar: er zijn nog altijd véél legpluimveehouders die hun productie aan natte mest in Nederland moeten afzetten. En wie garandeert dat binnen een jaar álle in Nederland geproduceerde droge kippemest geëxporteerd kan worden?

Tweedeling

De tweedeling die door de 'nul-optie' komend jaar **onstaat** zal grote gevolgen hebben. Want als achteraf blijkt dat de fosfaatproductie het fosfaatproduktierecht overschrijdt komt de wetgever met een wurgheffing om de hoek. De pijn kan dus lang duren.

Met name op de bedrijven die op korte termijn niet aan de voorwaarden van de 'nul-optie' kunnen voldoen zal de mineralenbalans verbeterd moeten worden.

MiAR

In de wetgeving staat het mineraal Fosfaat centraal. Vandaar dat ik me ook hiertoe beperk. Maar ik beperk me tot nog meer. Want alhoewel in de afgelopen jaren de mineralenboekhouding voor leg- en opfokhennen ontwikkeld is en honderden pluimveehouders hier al kennis mee hebben gemaakt, is dit systeem vooreerst nog niet van toepassing! Voorlopig blijft de huidige MiAR- methode van kracht om de fosfaatproductie voor uw bedrijf te berekenen.

MiAR (= Mineralen Aanvoer Registratie) gaat uit van normen die gebaseerd zijn op gemiddelde technische resultaten van een diersoort in het verleden. Het houdt geen rekening met de afwijkingen van uw bedrijf in verband met de (betere) technische resultaten of het (gunstiger) produktiesysteem.

MiAR kijkt alleen naar de aangevoerde kilogrammen mineraal. En dan niet alleen naar fosfor, maar ook naar de hoeveelheid eiwit die per dierplaats per jaar aangevoerd is. Vanuit de combinatie van deze twee getallen wordt dan de fosfaatproduktienorm bepaald! Bij de mineralenboekhouding komt het werkelijke verbruik aan mineraal naar boven. Niet alleen de aanvoer maar ook de afvoer via vlees en eieren is dan van belang.

Straks berekent u de fosfaatproductie over 1995. U kunt dan géén gebruik maken van het wérkelij ke fosforverbruik (vlgs . de Mineralenboekhouding) maar moet voorlopig gebruik maken van de MiAR-norm die voor u van toepassing is.

Dit kan voor u als pluimveehouder grote gevolgen hebben voor de vraag hoe u **maatregelen** gaat nemen.

Aankoop mestrechten

Om het gevolg van de korting op produktierechten op te vangen wordt er al snel gedacht aan de aankoop van mestrechten.

Dit is een erg gemakkelijke, maar ook erg dure methode. Duur vanwege de hoge aan-
schaf- en afschrijvingskosten.

Stel dat er mestrecht gekocht wordt voor f 25,- per netto te besteden kilogram fosfaat.
Elke dierplaats die hierdoor behouden kan blijven brengt dan de eerste 10 jaar eigenlijk al
niets meer op.

En dat terwijl het qua regelgeving nog niet eens duidelijk is of de korting van tijdelijke of
langdurige aard is! Tijdens het mestaccord is nl. afgesproken dat het fosfaatproduktie-
recht in 1997 kan vervallen als blijkt dat de mineralenboekhouding regulerend werkt.

De aankoop van mestrecht kan doelbewust, als schrikreactie of als noodsprong gebeuren.
Maar is u al bekend in hoeverre uw huidige bedrijfsvoering nog mogelijkheden biedt om
de fosfaatproduktie al op dit moment al te beperken? Ik wil daarom kort ingaan op: opzet-
planning, voeding, voerstrategie, bedrijfssysteem en type dier.

Opzetplanning

Omdat de fosfaatproduktie vooreerst nog met MiAR berekend wordt, zijn de teldata van
belang. De mineralenaanvoer wordt namelijk gedeeld op het aantal gemiddeld aanwezige
hennen dat volgens de telkaart aanwezig is geweest. Als er een teldatum gemist wordt, is
de aanvoer aan fosfor per gemiddeld aanwezige hen hoger, gevolgd door de daaraan
gekoppelde fosfaatnorm.

Planning binnen het jaar is dus belangrijk. Maar ook over de jaren heen. Er vindt geen
middeling over achtereenvolgende jaren plaats. De fosfaat- produktie wordt per kalender-
jaar afgerekend.

Voeding

Het uitgangspunt voor MiAR is de aanvoer aan Ruw Eiwit en Fosfor via het voer. Gelet
op praktijkresultaten van afgesloten koppels constateer ik een zeer grote variatie in gemid-
delde RE- en P-gehalte in legvoerders. In het 1e kwartaal van 1994 was er een verschil in
gemiddelde (!) samenstelling tussen het fosforrijkste en fosforarmste voer voor bruine
kippen van wel 20 % t.o.v. het gemiddelde gehalte. Bij de witte kippen was dit verschil
nog groter.

De voersamenstelling is van grotere invloed op het uiteindelijke fosfaatoverschot dan het
voerverbruik. Tot nu toe worden veelal complete mengvoerders aangeleverd. Het lijkt erop
dat door het bijvoeren van tarwe het fosfaatoverschot drastisch verlaagd kan worden -
mits de gehalten in het complementair voer niet teveel verhoogd worden.

In het kader van MiAR moet de eiwit- en fosforaanvoer geregistreerd worden.

De pluimveehouder mag de enkelvoudige grondstof niet zelf registreren, maar moet de
cijfers via de toeleverancier aangeleverd krijgen.

Voerstrategie

Het voerverbruik blijft belangrijk. Het streven om er technisch alles uit te halen wat erin
zit wordt vervangen door het streven om zo gunstig mogelijk te produceren met zo min
mogelijk mineralen.

Fasenvoeding is niet alleen van belang i.v.m. eikwaliteit en voerkosten, maar ook vanwe-
ge de mineralen. Een luxe consumptie om nét even die laatste eieren te rapen vraagt veel
voer en dus veel mineralen. Misschien worden de kippen wel korter aangehouden, om de
snel stijgende voederconversie van de laatste legperioden te vermijden. Misschien kiest u
straks wel voor een voer met minder mineralen, ondanks een eventueel hoger voerver-
bruik, als blijkt dat u daardoor een lagere fosfaatproduktie krijgt.

Het voerverbruik blijft belangrijk. Het blijft een kwestie van gecontroleerd voeren.

Bedrijfsysteem

De **MiAR** maakt geen onderscheid in scharrel-, batterij- en voliérekippen. Alle houderij-systemen worden op eenzelfde manier naar een fosfaatoverschot toegerekend. De pluimveehouder kan voor een deel zélf zorgdragen voor de efficiëntie in de stal, door te kiezen voor voer- en ventilatiesystemen die gericht zijn op een zo gunstig mogelijk mineralenverbruik.

Type hen

Het argument ‘mineralen’ bij de keus tussen een witte of bruine eilegster is nieuw. Misschien niet van doorslaggevend belang, maar wel een aandachtspunt.

Witte hennen worden over het algemeen langer aangehouden. De stal staat dus relatief minder lang leeg. Vaak is er verschil in voersamenstelling tussen ‘bruin’ en ‘wit’ voer, waarbij het ‘witte’ voer iets luxer is. Volgens de Mineralenboekhouding hadden de witte kippen vorig jaar gemiddeld een lager fosfaatoverschot dan de bruine. Dit jaar komen vooralsnog de bruine kippen beter uit de bus. De scharrelkippen scoren een wat hoger overschot dan de bruine kippen op de batterij.

Samenvatting

Samenvattend wil ik stellen dat de dreigende korting op mestrechten een ieder op korte termijn noodzaakt te bezien welke maatregelen voor zijn of haar bedrijf van belang zijn. In sommige gevallen is weinig actie nodig om de bedrijfsvoering bij te stellen. Bijvoorbeeld als er voldoende latente ruimte is om de korting op te vangen of deelname aan de ‘nul-optie’ mogelijk is.

Op veel bedrijven zal het echter gaan knellen. Gelet op de toepassing van het **MiAR**-systeem is een goede opzetplanning noodzakelijk. Binnen de huidige bedrijfsvoering zijn er wellicht nog een aantal mogelijkheden onbenut gebleven; met name op het gebied van voeding en voerstrategie. Een deel van de korting is hiermee wellicht op te vangen.

Degene die koste wat het kost het huidige aantal kippen wil behouden, zal alsnog moeten kiezen tussen kopen of krimpen. Aankoop van mestrechten of inkrimpen van de veestapel. Voor nu en voor de toekomst blijft echter voorop staan dat de optimale produktie plaatsvindt met zo min mogelijk mineralen-overschot. Nu met de **MiAR**, straks met de **Mineralenboekhouding**.